

“אנדרטה לזכר בני חולון שנפלו ב'יד לבנים' בחולון” / הארץ / 26.1.62

האנדרטה של יצחק דנציגר ב'יד לבנים' שבחולון, מהווה את הניסיון המשכנע ביותר שנעשה עד היום בארץ בסוג זה של אנדרטאות. כמעט כל ישוב שהיה קיים בימי מלחמת השחרור הקים, מי במוקדם ומי במאוחר, אנדרטה לזכר בני המקום שנפלו. למרבה הצער, מהוות רוב האנדרטאות יותר עדות לחוסר המעוף ודבקות ברוטינה של יוצריהן, מאשר גל-עד גאיוני ושופע שאר רוח ללוחמים העבריים. עיריית חולון היתה מהמאחרות בהקמת מבנה כזה, ודווקא איחור זה נשא פרי אמנותי מקורי ומשכנע. אם רוב האנדרטאות עשויות מגוש אבן גלמי, הדומה במקרים רבים יותר למצבה מאשר לאנדרטה, מצטיינת זו שבחולון במעוף, מקוריות ואווירה מיוחדת. אנדרטת הברזל של יצחק דנציגר מורכבת מכמה גופים ניצבים, הפורצים מקיר המבנה ויוצרים הרגשה של ניצבים העומדים זקופים וגאים בחלל אולם "בית יד לבנים" שבחולון. זוהי האנדרטה הראשונה בארץ, שיש בה לא רק תחושת מרחב אמיתית, אלא שאפשר לעבור בתוכה, פשוטו כמשמעו, כבתוך יער ברזל, בעוד כיפת הפלדה של הגוף המרכיב הקדמי חופפת מעל לראש הצופה כבית תפילה. תחושת החומר הברורה וחוסר הייפוי החיצוני של דנציגר, הופכים אנדרטה זו לאחד המבנים הפיסוליים הנאים שבארץ.